

Antwoorden van de voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Limburg op vragen van gemeenteraadsleden als opgehaald via gemeenten@vrzl.nl en via de webinars 'Samenwerking Veiligheidsregio Zuid-Limburg onder Twm' en 'Verantwoording voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Limburg' als uitgezonden op respectievelijk 14 en 25 januari 2021.

Met betrekking tot 'Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm)'

(1) Hoe kan een ontheffing worden aangevraagd en hoe wordt dit binnen gemeenten kenbaar gemaakt?

In uitzonderlijke situaties kan een ontheffing worden toegekend. En dan alleen als sprake is van een bijzondere omstandigheid én er een (positief) advies van de GGD ligt. Bovendien mag het belang van de ontheffing niet in strijd zijn met het belang van de bestrijding van het coronavirus. Wanneer burgers, bedrijven of instellingen van mening zijn dat hun aanvraag aan deze voorwaarden voldoet, is het mogelijk een aanvraagformulier in te vullen. Het aanvraagformulier kan men via de gemeente aanvragen. Binnen een aantal dagen krijgt men bericht of de aanvraag in aanmerking komt voor een ontheffing.

Met betrekking tot 'Verantwoording voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Limburg'

- (2) Synchronisatie maatregelen over de grens: wat is mislukt en wat zijn daar de redenen voor? Wat denkt u als voorzitter daaraan te doen teneinde e.e.a. te verbeteren? Ook recentelijk (december 2020) weer gingen de winkels in België open in het weekend dat ze in Nederland dicht gingen. Bizar. Zeker na 9 maanden kans om zaken te verbeteren.**
- (3) Vervolg vraag: wat is er daadwerkelijk gebeurd vanuit de Veiligheidsregio en de voorzitter om deze synchronisatie van maatregelen te bewerkstelligen?**

Het bepalen van maatregelen ter bestrijding van een pandemie is een nationale/federale bevoegdheid. In de Wet publieke gezondheid is bepaald, dat de voorzitter van de Veiligheidsregio is belast met de uitvoering van de maatregelen die door het Kabinet worden genomen. Dit had tot gevolg dat de reeds lang in de Euregio Maas-Rijn bestaande samenwerking binnen EMRIC op het gebied van crisisbeheersing door de nationale en federale maatregelen zijn overruled.

Als gevolg hiervan zijn zowel door mij, als ook door de Commissaris van de Koning en de Gouverneurs van Luik en Belgisch Limburg en hun naaste medewerkers, de Nederlandse en de Belgische ambassade, activiteiten ontwikkeld om te bewerkstelligen dat de ongewenste euregionale verschillen van de coronamaatregelen zo veel als mogelijk zouden worden weggenomen. Daarnaast heb ik in het Veiligheidsberaad de grensoverschrijdende gevolgen van de coronamaatregelen continu onder de aandacht gebracht.

De intensieve lobby die door mij is geïnitieerd en samen met de genoemde partners is ingezet heeft er onder andere toe geleid dat de grens tussen België en Nederland werd geopend en de Belgische minister heeft toegezegd dat deze niet meer zal worden afgesloten. Verder is er op federaal niveau in België meer aandacht voor de grensregio's. Bij de afkondiging van de recente maatregelen is expliciet verwoord wat dit betekende voor het "kleine" grensverkeer, met als doel om het dagelijkse noodzakelijke grensoverschrijdende leven, met inachtneming van de coronamaatregelen, zo normaal mogelijk te laten verlopen.

Op ambtelijk en operationeel niveau wordt grensoverschrijdend intensief samengewerkt. Al vanaf het begin van de COVID-19 uitbraak, wisselen de verantwoordelijke instanties binnen de Euregio Maas-Rijn relevante informatie uit. Deze informatie-uitwisseling verloopt via het EMRIC-samenwerkingsverband waarbinnen al meer dan 20 jaar grensoverschrijdend wordt samengewerkt. Juist door deze jarenlange samenwerking zijn de lijnen met de euregionale partners kort.

Omdat de ontstane situatie veel vragen oproep en onduidelijkheid gaf over wat nu wel en niet meer mogelijk was als gevolg van de maatregelen, is er samen met de euregionale partners intensief ingezet op eenduidige communicatie naar de burgers. Denk hierbij aan het publieksvriendelijke webformulier "Crossing Borders" dat vragen rondom het overstappen van de grenzen in de Euregio beantwoordt. Ook zijn bestuurlijke dashboards en euregionale maatregelen-overzichten gecreëerd en zijn 'FAQs' (veel gestelde vragen) grensverkeer met omliggende landen afgestemd. Daarnaast zijn communicatie toolkits aan gemeenten aangeboden om grensverkeer te ontmoedigen, ook is gestuurd op het ontmoedigen van reclame-uitingen die grensverkeer in de hand werkten.

In de tussentijd vinden er met mijn ondersteuning, initiatieven plaats om bij een eventuele nieuwe pandemie de geleerde lessen tot zo ver te vertalen in een verdieping van de reeds bestaande afspraken. Dit vindt onder andere zijn vertaling in het Interreg Euregio Maas-Rijn project PANDEMERIC, dat zich richt op het bevorderen van de euregionale samenwerking in geval van een pandemie of een grootschalige uitbraak van een besmettelijke ziekte. Als voorzitter van de Veiligheidsregio draag ik er zorg voor dat de resultaten van dit project worden geborgd.

Op de website: <https://pandemic.info> vindt u meer informatie over het project PANDEMERIC, als ook de informatie voor de burgers in de euregio, die samen met de Euregio Maas-Rijn is gepubliceerd. In dit proces stuur ik, in nauwe samenwerking met de burgemeesters, nadrukkelijk op de informatie die, op basis van de ontwikkelingen, noodzakelijk is om via de website van PANDEMERIC als ook via de website van de Veiligheidsregio en andere communicatiekanalen met de burgers te delen.

(4) Winkelbeleid: sommige supermarkten hadden een geweldig beleid ten aanzien van het voorkomen van besmettingen. Andere bedrijven, winkels gingen ondanks behoorlijke hogere omzetten over tot minimale aanpassingen. Waarom zijn er gaandeweg geen duidelijke richtlijnen gekomen wat betreft de veiligheid in supermarkten, bouwmarkten, groothandels etc.? Bijvoorbeeld per m2 1 klant? Ontsmetting van winkelwagens? Duidelijke klantenstromen? Eigen toezichthouders met beperkte bevoegdheden, bijvoorbeeld verwijderen van klanten bij negeren van regels? Is over dit soort zaken nagedacht? Zijn deze mogelijkheden besproken? Zo ja, waarom niet doorgevoerd? Wat waren de belemmeringen? Dit had toch binnen de regionale en lokale uitwerking van het landelijk beleid makkelijk gekund?

Voor de detailhandel inclusief supermarkten gold en geldt dat winkeliers moeten zorgen dat klanten 1,5 meter afstand kunnen houden tot elkaar. Ook moeten winkeliers extra aandacht besteden aan goede hygiëne in de winkel. Deze maatregelen en mogelijke aanvullingen hierop worden landelijk bepaald. Landelijke maatregelen zijn ook de basis voor handhaving op lokaal niveau.

Er is door het Kabinet bewust ruimte gelaten voor maatwerk; de manier waarop winkeliers deze maatregelen naleven. Zo kunnen winkeliers ervoor kiezen een maximaal aantal klanten in de winkel toe te laten. Winkeliers mogen zelf bepalen of ze als service aan de klant een karretje of mandje schoonmaken na gebruik. Of dat de klant dit zelf moet doen.

Vanuit verschillende brancheverenigingen zijn richtlijnen opgesteld die verder gaan dan hetgeen de landelijke maatregelen voorschrijven. Vanuit de Veiligheidsregio zijn deze richtlijnen ook ambtelijk gedeeld; juist omdat binnen de branches specifieke kennis aanwezig is over hoe de maatregelen het best na te leven. Vertrekpunt hierbij is dat het gros van de winkeliers zijn of haar verantwoordelijkheid serieus neemt. Wanneer dit niet het geval is wordt in dialoog getreden en waar nodig gehandhaafd.

(5) Zijn we als Veiligheidsregio voorbereid op 2021?

Ja. Met betrekking tot de bestrijding van het coronavirus is op 1 december 2020 de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) in werking getreden. Daarmee is de crisis waarin we verkeren niet

veranderd. Er is alleen een verschuiving in de bevoegdheden gekomen: van de voorzitter Veiligheidsregio naar de lokale burgemeester. De urgentie om samen met deze burgemeesters regionaal af te stemmen blijft in Zuid-Limburg echter nadrukkelijk aanwezig: de grensligging, de hoge bevolkingsdichtheid en de sociale verwevenheid over gemeentegrenzen heen laten deze urgentie ook voelen.

Daarom blijven we vooralsnog in de crisISOverlegstructuur opereren, zodat we gezamenlijk de crisis in solidariteit met elkaar blijven bestrijden. Hiermee maken we gebruik van onze ervaringen de afgelopen periode en staan we goed opgesteld voor 2021. Juist omdat afstemming en coördinatie op reeds gekende, informatie gestuurde wijze plaatsvindt met partners binnen én buiten onze regio, kunnen we snel en eenduidig overschakelen naar een gezamenlijke aanpak wanneer dit aan de orde is.

(6) Welke lessen zijn geleerd van de huidige crisis voor de toekomst? Heeft de Veiligheidsregio nog iets nodig van gemeenteraden?

Vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Limburg wordt gewerkt aan een zelfevaluatie covid-19. Het gaat hierbij om een terugblik op de fase tot 1 december 2020. Thema's die in deze evaluatie aan de orde komen zijn: leiding en coördinatie, informatiemanagement, samenwerking, crisiscommunicatie en grensoverschrijdende factoren. Er zal gekeken worden naar elementen die we willen behouden en leerpunten die versterkt moeten worden.

Met de invoering van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 is de rol van de voorzitter van de Veiligheidsregio veranderd. Bevoegdheden zijn voor een groot gedeelte teruggelegd bij de burgemeesters, die nu ook verantwoording afleggen aan de gemeenteraden.

Voor de periode tot 1 december 2020 ben ik als voorzitter de gemeenteraden erkentelijk voor het gestelde vertrouwen in de aanpak van de crisis en de steun aan hun burgemeesters. Achter de schermen hebben verschillende organisaties zoals de GGD Zuid Limburg, de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en andere organisaties bergen aan werk verzet. De gemeentelijke dienstverlening is ondanks de ingrijpende beperkingen nergens stilgevallen. Daarbij heb ik als voorzitter altijd een beroep kunnen doen op medewerkers die in crisisteams extra inzet leverden – binnen maar veelal ook buiten werktijden. Ons regionaal beleidsteam (RBT), ons regionaal operationeel team (ROT) maar ook de dedicated teams voor communicatie, bevolkingszorg en de ambtelijke adviesgroep hebben ontzettend goed werk geleverd. Daarbij past ook een woord van dank aan de gemeenten in Zuid-Limburg die medewerkers beschikbaar hebben gesteld om gedurende langere tijd in die dedicated teams te participeren. Voor de toekomst, spreek ik samen met de burgemeesters uit de Veiligheidsregio Zuid-Limburg de hoop uit dat we in gezamenlijkheid en vertrouwen met steun vanuit de gemeenteraden de ingezette koers ter bestrijding van de coronacrisis kunnen voltooien.

(7) Hoe kan het draagvlak bevorderd worden?

Maatschappelijk draagvlak voor de landelijk bepaalde maatregelen is niet vanzelfsprekend. Met betrekking tot draagvlak voor de aanpak van de coronacrisis is communicatie van wezenlijk belang. Vanuit de Veiligheidsregio en samen met de burgemeesters van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, hebben we de afgelopen periode onze communicatie zo goed mogelijk geprobeerd af te stemmen op belanghebbende doelgroepen, of dit nu jongeren, raadsleden, grenswerkers of de samenleving als geheel betrof.

(Verwijzend naar de avondklokrellen van 23-24 januari 2021)

(8) Zijn we in staat om onrust te beteugelen zoals dit weekend?

(9, 10) Via social media worden oproepen gedaan voor demonstraties, welke acties worden ondernomen om herhaling van dit weekend voorkomen?

Op dit punt is niet de Veiligheidsregio, maar zijn de individuele burgemeesters aan zet. Zij bereiden zich als gebruikelijk voor op mogelijke onrust en demonstraties.